

## Podobe spomina arhitekta Toneta Mlakarja

Škofja Loka 1950–1970, fotografska razstava

*»Zagotovo je dobro, da so kake stvari minljive, toda tisto, kar presega vse in je resnično pravo ter dobro, mora biti trajno.« (Peter Mlakar)*



»Želja po neminljivosti in večnosti se večinoma zdi kot redko kdaj uresničen ideal. V realnem svetu je gotovo edino le to, da ni nič gotovega in je gotova le spremenljivost.« S temi besedami je razstavo pospremil na pot filozof Peter Mlakar.

V pričakovanju novih ureditev, ki jih prinaša javni natečaj »Ureditev odprtih javnih površin starega mestnega jedra Škofje Loke ter ureditev obrežja obeh Sor«, smo na Oddelku za okolje in prostor Občine Škofja Loka v februarju 2013 pripravili fotografsko razstavo o Škofji Loki v obdobju 1950–1970. Razstava je nastala v sodelovanju z Loškimi muzeji in Sokolskim domom.

S konjsko vprego po gasi v Škofji Loki, 1958.  
(foto: Tone Mlakar)

Tone Mlakar je širši slovenski javnosti dobro poznan kot arhitekt in fotograf, uveljavil pa se je tudi kot scenograf klasičnih del slovenskega filma. Fotografska razstava o Škofji Loki pa združuje Mlakarjevo vlogo fotografa, arhitekta in kronista. Njegovo nezmotljivo oko za estetiko in uravnoteženost pozidanega prostora združuje dve osnovni avtorjevi življenjski poklicni ter ljubiteljski opredelitvi: fotografijo in arhitekturo.

Arhitekt Mlakar je leta 1955 službo nastopil v Projektivnem biroju SGP Tehnik. Kot arhitekt je sprejel izzive takratnega časa po kreiranju in ustvarjanju »novega sveta«. Urbana rast, ki jo je kot arhitekt in vodja projektivnega biroja sam načrtoval ter izvajal, je trajno zaznamovala in predrugačila značilno podobo mesta. Tisto, kar se je na prvi pogled zdelo zgolj nevtralna, »dokumentarna« topografija, je s pospešenim urbanističnim razvojem pridobilo status nostalgичnih fotografskih podob za vedno izgubljenih poslopij in prostorov. Kot fotograf je desetletje po vojni starodavno Loko in njeno podeželsko okolico ujel še v vsej njeni idilični starožitnosti. Tudi mestne vedute in panorame na njegovih fotografijah diha v spokojnem duhu. Avtorjevo fotografsko zapisovanje časa je imenitna kronika razvoja in rasti mesta. Tisto, kar se nam danes zdi kot samoumevni del mestne fotografije, je na zgodnejših Mlakarjevih fotografijah prisotno samo kot široka svobodna razsežnost (Štemarje, Balantov vrt, panoramski pogled z Lubnika, loški Graben pred regulacijo ...). Njegovo fotografsko ustvarjanje je



Poljanska vrata leta 1960. Garaž, ki so zapirale pogled na grad, ni več.

(foto: Tone Mlakar)

v določenem pogledu tudi dokumentiranje izginjanja atributov podeželske kulture. Fotografije Škofje Loke z okolico so svojevrstni, a zelo pomembni dokumenti preteklosti in tistih njenih segmentov, ki jo prostorsko pogojujejo in arhitekturno določajo.

V svojih fotografskih presežkih mojster sijajno prepleta izkušnje arhitekture, slikarstva in fotografije ter jim dodaja posebne poudarke, nove sporočilne dimenzije ter nove pomene. Boštjan Soklič, kustos Loškega muzeja Škofja Loka, je fotografske podobe Toneta Mlakarja označil kot žlahtne dokumente nekega časa.

Mlajši obiskovalci so z navdušenjem odkrivali njim neznano podobo mesta, starejšim pa je razstava priklicala nostalgичne spomine na čase njihove mladosti; nekatere podobe so se spremenile, nekatere so za vedno izginile.

Odprtje razstave pa ni bil le svojevrsten umetniški dogodek, v katerem je poleg očeta fotografa sodeloval tudi sin filozof, ampak je bilo tudi druženje Ločanov. Razstavo si je ogledalo 1600 obiskovalcev, njihovi odzivi kažejo neizmerno hvaležnost in spoštovanje avtorju fotografij.

Tonetu Mlakarju se je novembra 2013 poklonila tudi Fotografska zveza Slovenije in mu podelila najvišje slovensko fotografsko priznanje – Puharjevo nagrado za življenjsko delo. Čestitamo!



Mlinske rake ob nekdanji gosposčinski kašči in Lahovem mostu.

*(foto: Tone Mlakar)*